

TOTALITA VČERA A DNES

1.stretko

CIEĽ

- pochopiť v akých druhoch neslobody sa pohyboval Titus Zeman
- uvedomiť si v akých neslobodách sa nachádzame dnes

ZO ŽIVOTA TITUSA ZEMANA

„Človek silnej vôle, pevného zdravia, pokorného a diskrétného charakteru, radostný, schopný vytvárať pevné vzťahy spolupráce a priateľstva. Don Titus Zeman je však predovšetkým salezián kňaz.

Tak keď v r. 1946 – po dráme Druhej svetovej vojny a ťažkých rokoch prechodu, ktoré nasledovali – komunistická moc, ktorá sa vo vlasti už zakoreňovala, žiada odstránenie krížov zo školských tried, Titus, ako profesor v Trnave, sa s niektorými inými postavil proti: doplatí na to prepustením, no z celého Slovenska mu prichádzajú blahoprajné listy a pohľadnice za to, že sa postavil na obranu Kristovho kríža. Rovnako pripravenosťou sa vyznačil niekoľko rokov po tom – na Slovensku, stále viac kontrolovanom režimom, ktorým bola Cirkev tvrdo prenasledovaná, aj prostredníctvom núteného väznenia rehoľníkov v koncentračných konventoch, „vykonštruovaných“ procesoch, ktoré zasahovali predovšetkým biskupov, a oddelenie mladých vo formácii od ich predstavených – Titus Zeman sa stane, spolu s ďalšími, medzi ktorých patrí don Ernest Macák, zodpovedným za odvážny skutok záchrany povolání. Don Ernest zostal na Slovensku, aby pomáhal tým, ktorí tu zostanú, prijímal obnovovanie sľubov, animoval mladých a nedovolil, aby im bola ukradnutá nádej. Don Titus, kolkých sa len dalo, sprevádzal do Talianska, aby mohli dokončiť štúdiá teológie a byť vysvätení za kňazov, ktorí by boli pripravení vrátiť sa do vlasti, hneď ako by boli minimálne signály pádu komunistického režimu.“¹

¹ Z dokumentu Titus Zeman: od narodenia po proces o mučeníctve

AKTIVITA 1 – KOMUNIZMUS

- stáť v rade na mäso, cvičiť spartakiádu, zložiť pioniersky sľub², hrať Céčka: hádzanie Céčok o stenu alebo na čiaru (vyhráva, kto ho má najbližšie), vytváranie reťazí z Céčok, vyrábať vlajočky do prvomájového sprievodu...

Na plagát sa píše spomienky na komunizmus. Môžu sa písať kladné aj záporné spomienky ako im o tom rozprávajú rodičia, príbuzní, známi...

DISKUSIA 1

- Akými pravidlami sa riadila doba totality za čias Titusa Zemana?
- Čo sa smelo a čo sa nesmel?
- Prečo dnes na túto dobu spomínajú niektorí s nostalgiou?

Tu si môžete pomôcť brožúrou z edície Viera do vrečka:

F. Neupauer: Za komunizmu nám bolo lepšie, Vydavateľstvo Don Bosco, 2012

AKTIVITA 2 – APLIKÁCIA „SÚČASNÝ ŽIVOT“

SVET S PREDGENEROVANÝMI ODPOVEĎAMI

VYMÝŠĽANIE

Každý člen stretka dostane za úlohu vymyslieť si aplikáciu do mobilu podľa vlastnej predstavy. Fantázii sa medze nekladú.

PREDSTAVENIE APLIKÁCIÍ

Potom si každý vytvorí malý obchodný stánok so svojou aplikáciou. Môže tam byť reklama, popis aplikácie, cena, recenzie...

² **pioniersky sľub:** „Sľubujem pred svojimi druhmi, že budem pracovať, učiť sa a žiť podľa pionierskych zákonov, aby som bol dobrým občanom svojej milovanej vlasti Československej socialistickej republiky a svojím konaním chránil česť Pionierskej organizácie Socialistického zväzu mládeže.“

NACENENIE ANIMÁTORMI

Animátori potom finančne ocenia jednotlivé aplikácie podľa toho, ako sa im zdá, že sú prospešné pre súčasného človeka. Okrem toho dajú každému „mobil“ (stačí papier), do ktorého si môžu zakúpiť cudzie aplikácie.

VELTRH APLIKÁCIÍ

Každý nakupuje aplikácie do svojho „mobilu“ podľa ľubovôle, ako sa mu zdá, že by mu daná aplikácia bola prospešná v živote. Zapisuje si ich a aj ich použitie. Zároveň predáva svoju aplikáciu za cenu, ktorú si sám stanoví. (Animátori túto cenu môžu rozumne korigovať.)

Na záver každý predstaví aplikácie vo svojom mobile a povie, prečo si ich zakúpil.

DISKUSIA 2

- Ako nás ovplyvňujú aplikácie v mobile?
- Aplikácie sú niekym vopred vygenerované a sledujú istý spôsob správania. Aké máš s tým skúsenosti? (aplikácie na športovanie, na stravovanie, na sťahovanie videí, online hry...)

Aplikácie v mobile nás istým spôsobom ovplyvňujú, ale v reality show sa dajú princípy tejto doby dotiahnuť do extrémov.

Animátor môže uviesť príklad:

„Budte O desať rokov mladší! Túžite po zmene, no sami sa jej tak trochu bojíte? Ak ste si na túto otázku odpovedali kladne, nová šou je tu práve pre vás. Máte nízke sebavedomie, pretože váš vzhľad nie je podľa vašich predstáv? Celkom nová šou – O 10 rokov mladší vám pomôže. Stačí sa iba prihlásiť.

Špičkoví odborníci z oblasti zdravého životného štýlu, fitness, šikovní kaderníci a vizážisti z vás urobia celkom nových atraktívnych ľudí a vy budete mať konečne dôvod na úsmev. Šmahelovci vás budú celou premenou sprevádzať, tak neváhajte a podte do toho!“³

³ Viď archív Markíza

Predchádza tomu tzv. malý sociálny experiment. Pred a po úprave ich zatvoria do sklenenej „klietky“ v nákupnom centre. Okoloidúci ľudia sa k nim môžu vyjadrovať. Môžu hodnotiť ich vek, vzhľad, oblečenie...

Človek však vo vnútri nepočuje, čo o ňom ľudia hovoria. Vypočujú si to však neskôr spolu s moderátormi. Reakcia: slzy, pocit odsúdenia, poníženie...

Po premene fyzického vzhľadu sa to znova zopakuje. Porovná sa tak výsledok premeny.

Animátori môžu pred mladými zahrať malé divadielko – kedy jeden je v sklenenej klietke (za sklom, oknom) a druhý ho zvonku posudzuje.

- *Ako sa asi cíti človek v tejto sklenenej klietke?*
- *Ako by si sa cítil ty, keby sme ťa tu teraz zatvorili do sklenenej klietky?*
- *Prečo je to také nepríjemné?*
- *Aké kritériá používa na hodnotenie človeka? Čo smie a čo sa nesmie?*

Kedy si IN a kedy si LOSER? Napr.:

- *Tretie dieťa? Si normálna?*
- *Nesmieš mať celulitídu!*
- *Neoholené nohy? To je móдне barbarstvo!*
- *Nemala si chlapa? Si v pohode?*

PRE ANIMÁTORA

Totalita Titusa Zemana naberala postoj „toto musíš a toto nesmieš“.

Napr. najprv vyštuduj a potom budeš pracovať.

Najprv promócia, potom svadba.

Musíš budovať a brániť socialistickú vlasť.

Dnes ti životný štýl diktujú módy, právne normy, veda,...

PRÍBEH

Prof. Šmálik, katolícky kňaz

„Väznili ma na siedmych miestach (Bratislava, Praha – Ruzyň, Bratislava, Mirov, Jachymov, Leopoldov, Valdice). Väzenia by som charakterizoval takto: Strašne zlé, veľmi zlé, zlé, nedobré, nebezpečné, neznesiteľné, neľudské. Režim bol mimoriadne prísny. V cele musel väzeň chodiť, alebo ak sedel musel niečo robiť, aby bolo vidno, že nespí. „Očkom“ sa dozorca díval na väzňa každé dve minúty. Na toho strážnika dohliadal zasa iný strážnik, či sa díva, ako je predpísané.

Bol tam veľký hlad. Na ráno nízka dávka chleba s nejakou teplou tekutinou, ktorá mala byť kávou. Na obed polievka, v ktorej nebolo ničoho a na viečku trochu nejakého jedla. Občas kúsok mäsa.

V noci medzi dvadsiatou druhou až piatou hodinou počas spánku musel mať väzeň ruky na dekách, aby mu ich bolo vidno. Keď som si dal ruky za tylo, strážnik ma zobudil. Musel som deku poskladať a tak istý čas spať bez deky.

Vyšetrovanie bolo prísne, niekedy nočné. Písali zápisnice. Referent ich skladal a potom žiadal podpisovať. Keď väzeň odopieral, vyhrážal sa a bil väzňa. Pri vyšetrovaní nebol najhoršie ani hlad, ani bitka, ale obava, či neprezradíš priateľa a či sa nejakou nepreriekneš. Lebo v takom prípade dotyčného hneď zatvorili a trápili. Toto bolo najhoršie utrpenie.”⁴

⁴ <http://mojpribeh.sk/pribeh/stefan-smalik-kristov-svedok-a-zverstva-komunizm/>

Z PÍSMA

Mt 5, 1-16

„Keď Ježiš videl veľké zástupy, vystúpil na vrch. A keď sa posadil, pristúpili k nemu jeho učeníci. Otvoril ústa a učil ich:

„Blahoslavení chudobní v duchu, lebo ich je nebeské kráľovstvo. Blahoslavení plačúci, lebo oni budú potešení. Blahoslavení tichí, lebo oni budú dedičmi zeme. Blahoslavení lační a smädní po spravodlivosti, lebo oni budú nasýtení. Blahoslavení milosrdní, lebo oni dosiahnu milosrdenstvo. Blahoslavení čistého srdca, lebo oni uvidia Boha. Blahoslavení tí, čo šíria pokoj, lebo ich budú volať Božími synmi. Blahoslavení prenasledovaní pre spravodlivosť, lebo ich je nebeské kráľovstvo. Blahoslavení ste, keď vás budú pre mňa potupovať a prenasledovať a všetko zlé na vás nepravdivo hovoriť; radujte sa a jasajte, lebo máte hojnú odmenu v nebi. Tak prenasledovali aj prorokov, ktorí boli pred vami. Vy ste soľ zeme. Ak soľ stratí chuť, čím ju osolia? Už nie je na nič, len ju vyhodit' von, aby ju ľudia pošliapali. Vy ste svetlo sveta. Mesto postavené na návrší sa nedá ukryť. Ani lampu nezažnú a nepostavia pod mericu, ale na svietnik, aby svietila všetkým, čo sú v dome. Nech tak svieti vaše svetlo pred ľuďmi, aby videli vaše dobré skutky a oslavovali vášho Otca, ktorý je na nebesiach.' ”

Prečo Pán Ježiš nazýva šťastnými tých, ktorých prenasledujú pre spravodlivosť?

Čo si myslíš o nasledujúcom výroku?

„Láska je najslobodnejšia zo všetkého, čo existuje.“ (Edit Stein)